

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJALUKA

God II. Broj 33

Banja Luka, 9 april 1954

Primjerak din. 10

Nacrt Društvenog plana Sreza banjalučkog za 1954 godinu biće za koji dan stavljen na diskusiju

Poslije višemjesečne razrade i diskusije unutar Savjeta za privredu sreza, aparata, komisije za društveni plan i privrednih organizacija, Savjet za privredu Narodnog odbora sreza utvrdio je nacrt plana za 1954 godinu i donio zaključak da se stavi na javnu diskusiju.

Nacrt plana je počeo da se priprema još koncem septembra prošle godine, a u decembru je bio dat na diskusiju predlog plana oblasti poljoprivrede koja predstavlja 74,4% od ukupnog društvenog proizvoda. Plan je po izlasku privrednih uredbi počeo dobivati svoje konture i donošenjem saveznih i republičkih instrumenata ubrzano je dovršavanje i već se nalazi u štampi, tako da će za koji dan biti stavljen na javnu diskusiju u srezu.

Plan se sastoji iz dva dijela. U prvom dijelu je prikazan pregled razvoja privrede sa izvršenjem plana u 1953 godini, a u drugom dijelu dat je pregled Društvenog plana za 1954 godinu.

Kada se uzme ostvareni društveni proizvod 1952 godine kao indeks 100 u 1953 godini je izvršeno 122,3%. Vidimo da je porast društvenog proizvoda u srezu za 22,3% veći u 1953 prema 1952 godini, a u FNRJ taj porast je svega za 10%, a u NRBiH za 4%.

I ako oblast poljoprivrede predstavlja četiri petine od ukupne vrijednosti ipak postoje objektivni uslovi da se taj odnos izmjeni u korist industrije i rudarstva, svakako ne zanemarujući poljoprivredu već u istoj povećavati produktivnost i proizvodnost idući ka maksimalnim mogućnostima koje dozvoljava savremena agrotehnika. Uslijed ekonomskih objektivnih uslova moguće je u perspektivi povećati industrijsku proizvodnju, koja bi prevazišla vrijednost poljoprivredne proizvodnje. Moguće je, obzirom, na sirovine i njihovu potražnju na tržištu da se izgrade novi industrijski i rudarski kapaciteti među koje spadaju izgradnja 5 hidro-elektrana na Vrbasu i Vrbani u Bočcu, Zvečaj-Gradu, Trnu, Laktašima i Čelincu. Ukupna snaga samo prvih dviju hidro-elektrana iznosila bi 121% prema ukupnoj snazi HE Jajce I i II koje će poslije puštanja u pogon sa

punim kapacitetom davati 429,6 MW, a HE Bočac i Zvečaj-Grad bi davale 521 MW. S obzirom na razvoj i potrebu električne energije u Bosni i Hercegovini potrebno bi bilo početi što prije raditi idejni, a zatim glavni projekat ovih HE. Pored ovih HE postoje uslovi za izgradnju tvornice cementa, više rudnika uglja, rudnik magnezita, mramora, zemljanih boja, tvornica tjestenina, tekstila (na bazi lana i konoplja), mlina za bijelu meljavu, zatim tvornice šećera i ulja.

Vrijednost društvenog proizvoda u oblasti industrije u 1953 učestvovala je sa 10% u ukupnom društvenom proizvodu sreza ako se ovoj kao indeks uzme 100. U industriji najveće učešće uzimaju pogoni - manipulacije preduzeća drvene industrije. Postojeći kapaciteti u industrijskim preduzećima bi mogli biti veći, ali investiciona sredstva nedostaju da se izvrši mehanizacija i nadogradnja. Uzmimo kao primjer ciglanu u Zaluzanima onda ćemo vidjeti da je ona mehanizovana sa svega oko 50% iako je to jedna od najnovijih ciglana u zemlji, koja je još uvijek nedograđena iako je građenjem predviđeno da se potpuno mehanizuje. Zato ova ciglana ima velike poteškoće na tržištu (jer joj konkurišu ciglane koje su potpuno mehanizovane).

Poljoprivredna proizvodnja u 1953 godini dala je 10,8% veći društveni proizvod nego prosječno rodna godina, a za 14% veći od društvenog proizvoda iz 1951 god. To je uslijedilo radi rodne godine (povoljni prirodni uslovi), zatim uslijed ukidanja administrativnih mjera u poljoprivredi (sistem otкупа, distribucije, planiranja sjetve i sl.), zatim prelazak na nov privredni sistem i uslijed povećanja stočnog fonda, koji direktno i indirektno utiče na povećanje poljoprivredne proizvodnje (povećanje prirodnog gnojiva, mlijeka, mliječnih proizvoda i dr.).

Stočni fond uzimajući brojno stanje 1951 godine kao indeks 100 povećan je u 1953 konja 107% (BiH 110%), goveda 112% (BiH 114%), ovaca 112% (BiH 110%), svinja 187% (BiH 142%), živine 120% (BiH 111%). Stočni fond sreza se stalno povećava ali je po-

većanje slabije od republičkog prosjeka kod konja i goveda uslijed sve jače mehanizacije u privredi i većoj upotrebi motornih sredstava. Prije rata nije bilo ni jednog traktora u poljoprivredi, a danas ih ima 24 komada sa 12 prikolica. Zato je na srezu u odnosu na republički prosjek znatno veći porast kod ovaca, svinja i živine.

U voćarstvu i vinogradarstvu se pokazalo znatno povećanje u broju stabala i vinove loze u 1953 godini prema 1949 tako da je povećano za 128.000 voćnih stabala i

(Nastavak na 3 strani)

Društveni plan je odraz privrednog razvitka grada

Primjenom instrumenata Društvenog plana Narodni odbor našeg grada raspolaže sa 470 miliona dinara

Ovih dana je izrađen i predan na javnu diskusiju predlog Društvenog plana Narodnog odbora grada Banje Luke za 1954 godinu. Privredne organizacije, ustanove, zborni biraci i razne društvene organizacije na mnogim sastancima iznose svoje predloge i primjedbe, koji će doprinijeti da ovogodišnji plan našeg grada bude što realniji, odnosno da bude stvarni odraz cjelokupnog privrednog i društvenog zbivanja u gradu. U nekim preduzećima, kao na primjer u „Jelšnjegradu“, tvornici duhana itd., radni kolektivi su već diskutovali o predlogu plana. I neke društvene organi-

Drugovi Uglješa Danilović i Blažo Đuričić posjetili su poljoprivredno dobro »MOTAJICU«

Specijalna komisija poljoprivrednih stručnjaka prošle nedelje je obišla i analizirala poslovanje poljoprivrednog dobra »Motajica« u Srbačkom srezu.

Pored članova komisije u kojoj su bili zastupljeni stručnjaci republičkog zavoda za privredno planiranje, zatim stručnjaci poljoprivrednog instituta i poljoprivredno-šumarskog fakulteta iz Sarajeva, kao i poljoprivrednog zavoda iz Banje Luke, poljoprivredno dobro »Motajica« su obišli i drugovi Uglješa Danilović i Blažo Đuričić.

Nakon svestranog razmatranja komisija je mišljenja da bi trebalo što prije pristupiti izradi programa unapređenja poljoprivrede na dobru »Motajici«. Najviše pažnje se se pokloniti podizanju voćarsiva kao najvažnijoj poljoprivrednoj grani na dobru.

Poljoprivredno dobro »Motajica« je jedno od najvećih dobara u državi i proteže se na području dugom preko 30 kilometara. Ono zauzima površinu od 10.000 hektara obradivog zemljišta i zemljišta pod voćnjacima. Samo za posljednje 3 godine na dobru je zasađeno preko 130.000 voćnih sadnica. Od postojećih voćnih stabala, poljoprivredno dobro »Motajica« proizvodi je prošle godine preko 50 vagona voća.

zacije već su održale diskusione sastanke u vezi konačne izrade plana. Društvo ekonomista je među prvima, prije nekoliko dana, održalo sastanak na kome su razmotrene karakteristike i struktura plana. Nakon iznesenih primjedbi i predloga, kojih će vjerovatno još biti, komisija za plan i financije, Narodnog odbora grada podnijela je izvještaj Višemu odborniku i Višemu proizvođaču, koji će na prvoj narednoj sjednici odobriti Društveni plan, a time omogućiti i njegovo sprovođenje u život.

Prema predlogu plana ukupni društveni proizvod grada povećao se za 8% u odnosu na ostvareni društveni proizvod u prošloj godini. U okviru predviđenog porasta ukupnog društvenog proizvoda i povećanja nacionalnog dohotka takođe iznosi za 8% u odnosu na istu godinu. Pa porast društvenog proizvoda u ovoj godini utiče za 20% uključivanje u Društveni plan Narodnog odbora grada nekih grana privrede koje u 1953 godini nisu bile obuhvaćene planom (željeznice, PTT služba itd.) ostalo povećanje od 8% odnosi se na privredu koja je bila obuhvaćena i planom za prošlu godinu. (Ukupni društveni proizvod ove godine 3.741.733.000 dinara. U 1953 društveni proizvod je iznosio 2.916.670.000 dinara. Na jednog stanovnika ukupnog društvenog proizvoda otpada 91.715 dinara u 1954 godini, a 77.143 dinara u 1953 godini).

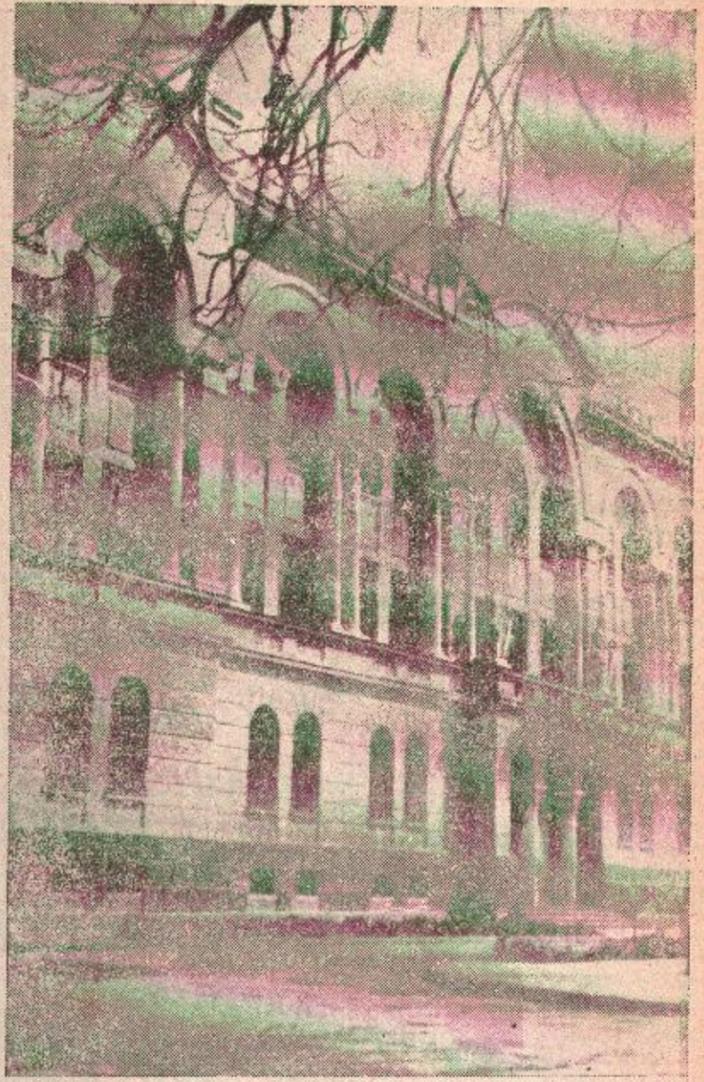
U industriji, najvažnijoj grani, predviđa se povećanje ukupnog društvenog proizvoda za 6% u odnosu na prošlu godinu. Ovo povećanje je predviđeno na osnovu analize mogućnosti povećanja proizvodnje, potrošnje i izvoza industrijskih proizvoda. Na povećanje društvenog proizvoda u industriji pridonijele porast proizvodnje električne energije po bimu, obzirom na priključak Banje Luke na hidroelektranu „Una“. Istovremeno se predviđa smanjenje proizvodnje po vrijednosti kao rezultata sniženja cijena električne energije. Takođe se predviđa povećanje proizvodnje uglja, što će se postići većom organizacijom rada i povećanjem tehničkog rukovod-

stva u rudniku Lauš. I ovdje se predviđa nešto niže cijene nego u 1953 godini. U metalnoj industriji plan predviđa povećanje proizvodnje uglavnom osvajanjem novih proizvoda u preduzeću „Jelšnjegrad“. Ovo preduzeće će ove godine utrošiti znatna investiciona sredstva iz kredita za rekonstrukciju i proširenje tvorišće. U drvenoj industriji će se povećati proizvodnja bukove rezane građe i ogrjevnog drveta. Preduzeće „Vrbac“ kao osnovni posilac drvne industrije, puštiće u pogon ove godine parketarницу. Tako će pored izrade kućnog i ostalog namještaja biti proširena filialna proizvodnja drvene industrije. Ove godine će znatno porasti proizvodnja kože. Predviđa se izrada programa za rekonstrukciju i proširenje tvorišće obuće. I „Vitaminika“ će ove godine povećati obim proizvodnje većim izvozom svojih proizvoda i poluproizvoda na strana tržišta. Iz investicionih kredita će se takođe izgraditi gradska pekara i nastaviti radovi na izgradnji centralne mlekare u Banjoj Luci, za koju je predviđen kredit od 250 miliona din.

Primjenom ekonomskih instrumenata Društvenog plana Narodni odbor grada Banje Luke raspolaže u 1954 godini sa 470 miliona 977.000 dinara budžetskih sredstava. Ovogodišnja dotacija gradu iznosi 68 miliona dinara, pošto nisu dovoljni prihodi Narodnog odbora koji mu stoje na raspolaganju za podmirenje potreba.

Pri ovogodišnjoj raspodjeli budžetskih sredstava, zapaja se briga Narodnog odbora za školstvo, zdravstvo i socijalno staranje. Za prosječu i narodnu kulturu predviđa se izdatak od 127.342.000 dinara, a za narodno zdravlje i socijalno staranje 112.500.000 dinara. Budžetom se takođe predviđa i znatna investiciona sredstva. Od ukupno 113.800.000 dinara, koliko će se obezbijediti na investicionu izgradnju, investirane se ove godine samo na izgradnju, dovršenje i opremu nekih škola 50 miliona dinara. Ostatak investicija u iznosu od 63.800.000 dinara upotrijebiće se na stambeno komunalnu djelatnost.

Љ. Т.

Na rođendan druga Tita! — 25 maja biće otvoren banjalučki Dom kulture

Snimio: Đ. Petek

Više brige za razvoj mladih radnika

U Sreću postoji škola učenika u privredi. Ove godine ona ima tek drugi razred i svega dvadesetak učenika. Jedan veći dio učenika zaposlen je kod privatnih zanatlija. Učenici su donijeli veoma oskudno znanje iz osnovne škole, a kako nisu neposredno produžili školu, i ono malo što su znali, oni su zaboravili. Mnogi od njih i danas se mучe sa pismom. I kada tome dodamo bezdušan odnos nekih privatnika prema ovim mladim ljudima, onda tek možemo схватити под каквим условима живи и ради ова школа.

Nije rijetkost da učenik za vrijeme часа заспе на клупи, јер услјед исцрпљености и умо-

ра послјје дужег и непрописно одређеног радног времена није способан пратити ток наставе. Да би се бар колико толико, изишло у сусрет овим ученицима, Наставнички савјет донио је одлуку, да се ученици ове школе укљоне у послједодневну смјену гимназије. Тако би били присутни на настави од 12 часова. У прво вријеме све је ишло добро и одвијало се по тачно одређеном плану. Али оваква одлука није ишла у корист неким приватницима, те су почели захтијевати од својих ученика да им долазе на посао и послјје завршетка наставе.

Овакав поступак према ученицима у привреди је веома штетан по даљњи развој младих кадрова у привреди.

Д. В.

DJELATNOST ZEMLJORADNIČKIH ZADRUGA ZNATNO SE PROŠIRILA

Nikada ranije nisu bile tako posječene zadrugne prostorije kao za vrijeme održavanja ovogodišnjih skupština zemljoradničkih zadruga na području Banjalučkog sreza. Još prije zakazanih skupština zadrugari su se o svemu dogovorili i za sve se interesovali. Oni su u običnim međusobnim razgovorima ili na slučajnim skupovima često isticali sve što valja i ne valja u poslovanju svojih zadruga. Sloga i nije čudo što je na većini skupština izneseno dosta korisnih prijedloga u vezi sa unapređenjem poljoprivrede, osnivanjem zadrugnih ekonomija, podizanjem novih voćnjaka i sl. Iskreniji zadrugarski poljoprivredni stručnjaci pomogli su ukazujući na korisnost savremene obrade zemlje i gajenja rentabilnih poljoprivrednih kultura. Nije se govorilo samo o trgovini i o otkupnim stanicama. Po svemu sudeći izgleda da je prošlo vrijeme da se zadrugno poslovanje iscrpljuje samo na tome koliko se usjeko drva, prodalo rakije itd. Eto na pr. zemljoradnička zadruga u selu Kobatovcima, jedna od najboljih u Banjalučkom srezu, zasadiće ove godine dva hektara zemlje kvalitetnim paradajzom kojeg će otkupiti tvornica "Vitaminka" u Banjoj Luci. Samo za prodani paradajz zadruga će dobiti oko dva miliona dinara.

Jedan od zarađenih uspjeha ove zadruge je što su njeni članovi još prošle jeseni na svim oranicama izvršili duboko zimsko oranje i time konzervirali dovoljno vlage za proljetnu sjetvu. Zadruga u Kobatovcima ima i sopstveni mlin, radionicu i pilanu. Interesantno je napomenuti da je ova pilana, dok nije bila zadrugno vlasništvo, radila sa gubitkom. Međutim otkako je prešla u vlasništvo zadruge, ne samo da je postala rentabilna, nego i sa manjim brojem osoblja postigla veći efekat rada.

Većina zadruga u Banjalučkom srezu posvetilo je naročitu brigu voćarstvu i vinogradarstvu. Zadruga u Kobatovcima je već uzorala 10 hektara zemlje na kome će podići veliki voćnjak. I zadruga u opštini Ivanjska takođe namjerava ove godine podići veći voćnjak. U tu svrhu je već uzoran kompleks zemlje od preko 100 dunuma, na kome će zasaditi breskve. Ovo je osobito korisno, pošto u ovom kraju uopšte nije bilo bresaka izuzev nekoliko stabala. Ozbiljnije pripreme za podizanje voćnjaka i vinograda učinile su i zadruge u Čelincu, Laktašima i Slatini.

Zahvaljujući racionalnoj obradi zemlje, zatim gajenju rentabilnijih poljoprivrednih kultura, povećanju priplodne stoke i podizanju većih kompleksa voćnjaka, učinjen je vidan napredak zadrugarstva u Banjalučkom srezu. Ali nije se ostalo samo na tome. Nisu zane-

marene i ostale djelatnosti koje daju potpunu fizionomiju jedne napredne zemljoradničko-zadrugne organizacije. Iz prošlogodišnje dobiti zadruga u Kobatovcima je izgradila zadrugni dom i ambulantu. Šta više, zadruga će iduće godine dobiti ljekara, kojeg sada stipendira I zadruga u Laktašima je takođe iz ostvarene dobiti podjela u korisne svrhe prilicne svote novca. Kulturno prosvjetno društvo u ovom selu dobilo je od zadruge prošle godine oko 100.000 dinara. Pored toga zadruga je novčanin prilogom od 200.000 dinara pomogla izgradnji osmoljetke u Laktašima.

Godišnje skupštine zadruga u Banjalučkom srezu pokazale su da je većina zadruga u prošloj godini pošlo pravim putem o čemu svjedoči njihov dosadašnji plodan i društveno-koristan rad.

Lj. T.

Savez boraca Kotorvaroškog sreza najaktivniji je u Skender Vakufu i Vrbanjcima

U prvoj polovici februara 1954. godine održana je godišnja skupština Sreskog odbora Saveza boraca u Kotor Varoši. Pored ostalih, na skupštini su doneseni zaključci, da se u ovoj godini povede što veća kontrola nad staracima djece palih boraca i kao drugo da se pristupi izgradnji partizanskih groblja na svim opštinskim područjima ovog sreza. Izvršenju zaključaka pristupilo se odmah na cijelom terenu. Obrazovana je specijalna komisija ispred Sreskog odbora Saveza boraca, koja je imala u zadatku da ispita uslove pod kojima živi ratna siročad kod staratelja. Komisija je našla da odnos pojedinih staralaca prema djeci palih boraca nije onakav kakav bi trebao da bude. I-

movina, a tako i sama djeca, koriste se od strane pojedinih staratelja i preko mjere. Zato su od takvih staralaca oduzimana djeca i dodjeljivana drugima, koji će voditi veću brigu. Jedan dio djece dodjelice se u Dječji dom u Kotor Varoši, iako isti raspolaže sa dosta velikim brojem ratne siročadi.

Akcija za izgradnju partizanskih groblja — sasvim se ozbiljno pristupilo još u samom početku. Organizovane su konferencije u osnovnim organizacijama SSRNJ koje su urodile plodom. Narod je u velikom broju učestvovao u davanju kako novčanih tako i materijalnih priloga. Dosada su najbolje uspjeli opštinski odbori Saveza boraca u Skender Vakufu i Vrbanjcima.

Активност Градског одбора Црвеног крста у Бањој Луци

На дан 4 априла одржана је годишња скупштина друштва Црвеног крста. Кроз реферате о раду и финансијском пословању као и дискусији могло се констатовати да је рад овог Одбора у протеклој години био врло плодан. Између осталог констатовано је да су курсеви имали успje-

ха, јер је курс прве помоћи завршило 84 лица, курс болничарки 42 лица, курс здравствених активиста 26 лица и курс хируршких сестара 13 лица. Такође је одржан низ здравствених предавања.

Организација Црвеног крста у граду има близу 15.000 чланова. Од тога 7.559 одраслих и 7.331 чланова подмлатка.

У 1953 години Одбор је остварио приход од 1.102.160 динара док је за 1954 годину предвиђен буџет у износу од 1.212.000 динара. Ово повећање је предвиђено нарочито због давања хитне помоћи болесним лицима.

Кроз дискусију је истакнут проблем давања крви од стране грађана и чланство је дало задатак новом управном одбору да организује добровољно давање крви. Поред тога је наглашена потреба да Одбор Црвеног крста да иницијативу за формирање друштва које би водило борбу против алкохолизма, као и да се рад Црвеног крста више повезује са радом Социјалистичког савеза како би се рад на терену лакше и правилније одвијао.

Б. Г.

Културно-умјетничко друштво "Рудар" из Банје Луке посјетило је припаднике ЈНА у војној пошти 8435 и приредило опроштајно вече оптим војницима којима uskoro ишче кадровски рок. Пред препуном двораном војника и официра наступали су драмска и folklorna секција, као и пјевачи народних pjesama.

I гости i домаћини bili su veoma zadovoljni ovom priredbom.

Омладина Горњег Шећера недавно је гостовала у Котор Вароши, гдје је дала lijep културно-умјетнички програм. Све тајке програма публика је поздравила топлим aplauzom, а нарочито solo пјевање Kade Osmanlić.

Oво је била трећа самостална приредба омладине из Горњег Шећера.

Pred novim zadacima u podizanju kvaliteta rada u vanarmijskom vojnom vaspitanju

Vanarmijskom vojnom vaspitanju naroda naše državno rukovodstvo pridaje odgovarajuću pažnju i brigu, pa je uvidjevši izvjesne otežavajuće okolnosti pod kojim su izvjesne masovno-sportske organizacije vanarmijskog vojnog vaspitanja naroda radile, donijelo novu Uredbu o osnivanju centara za vanarmijsko vojno vaspitanje naroda, s ciljem da se isto unaprijedi.

Već duže vremena u praktičnom radu masovnih organizacija vanarmijskog vojnog vaspitanja naroda pokazivala se potreba jedne određenije brige od strane organa narodne vlasti, kao i potreba postojanja jednog centralnog i stručnog rukovodstva u srezu - gradu, koje bi obzirom na ograničene materijalne i finansijske uslove - koordiniralo kako cjelokupan rad svih organizacija koje se bave VVV - naroda, iako naročito za utrošak finansijskih i materijalnih sredstava potrebnih za održavanje tih organizacija, odnosno njihovih prostora, kao i nabavke nastavnih sredstava itd.

Centri vanarmijskog vojnog vaspitanja naroda srezova i gradova koji se formiraju po novoj Uredbi, imaju osnovni zadatak da zajednički rješavaju sve probleme u pogledu pravnog i punog života i rada, kao i perspektivnog razvoja svih organizacija VVV - naroda. U sadašnjim uslovima, postojanje tih centara jeste najbolje rješenje svih materijalnih problema, koji su dosada u većini slučajeva ograničavali pravilan rad i razvoj postojećih organizacija, pa u izvjesnoj mjeri i njihovo postojanje. Briga, koju treba da preuzme vlasti (NOS - NOG) nad organizacijama vanarmijskog vojnog vaspitanja naroda, preko sekretarijata savjeta za prosvjetu i kulturu, treba da olakša rad stručnih odbora centara i omogući sprovođenje svih tekućih zadataka koji se budu postavljali pred centre, odnosno stručne odbore centara.

Poslije izlaska nove Uredbe, koja je na izgled bila prihvaćena sa punim razumjevanjem kako od strane organa narodne vlasti, tako i masovnih organizacija, izgledalo je da će rad na VVV - naroda rapidno krenuti, što to nije bio slučaj. Tu i tamo formirani su centri za VVV - naroda i njihovi stručni odbori, koji su održali svoje sastanke, nastavivši sa radom isto onako kao i ranije koordinaciona tijela - komisije, ne ulazeći dublje u suštinu onoga što je tre-

balo unijeti u vidu novih elemenata u radu i životu masovnih organizacija VVV - naroda. Dosada se učinilo po tome samo toliko, koliko da se koordinacionim tijelima - komisijama promijeni ime i nadu upravnic centara koji u stvari ne znaju šta im je dužnost. Bitnih i suštinskih izmjena nije bilo, iako nova Uredba omogućava čitav preobražaj u radu i životu tih organizacija.

Osnovno što je trebalo da se shvati kroz Uredbu o osnivanju centara za VVV - naroda, nije shvaćeno, a to je da masovnim organizacijama treba omogućiti materijalnu bazu za aktivniji i plodonosniji rad. Dati im potrebne prostorije koje će biti snabdjevene potrebnim nastavnim sredstvima i poligonima. Omogućiti im da te prostorije budu tako podešene i uređene, da u jednu ruku služe kao narodni univerzitet — škola za podizanje opšte-tehničkog kultura širokih masa omladine i naroda, a sa druge strane da tu radna omladina i ljudi nadu pošlje napredno svakodnevnog rada — u radu na usvajanju stručnog znanja narodne tehnike i vojnih elemenata.

Danas na bivšoj banjalučkoj oblasti imamo svega nekoliko centralnih kabineta VVV - naroda, srezova, koji niti su materijalno obezbjeđeni kako treba, niti se koriste onako kako bi trebalo. Većina sreskih mjesta ne posjeduje centralne kabinete, zbog čega mali broj postojećih organizacija VVV u tim mjestima tako reći životari. Formiranje centralnih kabineta srezova - gradova, bilo je postavljeno još u 1951 godini, i od tada uvijek kada se postavljalo pitanje ustupanja tih prostorija za kabinete, njih nije bilo. Razumljivo je, da se da shvatiti situacija u vezi sa prostorom za ustanove, ali da se u toku skoro tri godine na većini srezova više Banjalučke oblasti, pa i u svakom slučaju izrazil dokaz, da za ovo pitanje nije postojalo dovoljno razumjevanja od strane nadležnih drugova u organima narodnih vlasti.

Obzirom na iznešeno nova Uredba posjeduje sve elemente koji omogućuju da se nadu rješenja za otklanjanje svih smetnji koje su kočile pravilan rad i razvoj organizacija VVV - naroda, koje treba u potpunosti iskoristiti na što bržem unapređenju rada na VVV - naroda.

M. V.

Омасовљење извиђачке организације у Вос. Крајини

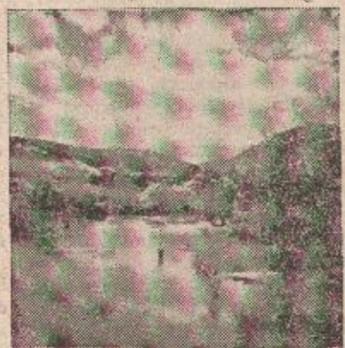
Одред извиђача и планини у Бањој Луци на годишњој скупштини поставио је себи као задатак проширеније организације у Бањој Луци међу радничком омладином и на другим средњим школама, пошто је раније одред радио само на гимназији, а уједно је преузета обавеза да се рад организације прошири и на друга мјеста Вос. Крајине.

Данас, 4 мјесеца послје одржане годишње скупштине и рада на omasovljenju, резултати су видни и показују да ова организација спада међу најбројнија омладинска друштва. Одред у Бањој Луци има око 400 чланова, а водови су формиран и на Средњој шумарској школи, Средњој пољопривредној школи, Средњој економској школи и на Индустриској школи. Рад међу радничком омладином Индустриске школе је успјешан и ту је формиран и једна чета. Омладина на овој школи има све услове за рад и има изгледа да ова чета постаће основ јачања организације међу радничком омладином. Одред данас има знатно боље услове, јер је добио своје просторије које су раније биле просторије КУД „Пелагић“, те ће ово омогућити да се рад одвија успјешније. У просторијама ће се одржавати састанци водова и чета, а велика сала биће уређена као читаоница са извиђачком библиотеком. Отварање просторија треба да услједи крајем ове недеље, те ће се коначно остварити могућност за свестранијем уздицању чланства, јер се намјерава формирати клуб Народне технике са фото секцијом, секцијом радио аматерства, секцијом бродара, те курсе есперанта, културно-умјетничка секција, пинг-понг секција итд.

У организацији врше се увелико припреме на уиформисању око 200 чланова, припрема се учешће за прославу дана омладине града и sreza и у том периоду одред ће извести своју годишњу приредбу у Народном позоришту. На прослави 1. маја једна чета овог одреда учествоваће на прослави и слету извиђача у Београду. Као и прошле године одред ће учествовати у

Тигровој штафети, те ће и ова организација имати своју штафету, која треба да ноће са историчком мјеста из НОВ-е вожа Шехитлука.

Велике припреме врше се и за овогодишње логоровање које треба да се изведе у мјесецу јулу на Борачком Језеру код Коњица, али ту има потешкоћа због недостатка довољног броја шатора, те се старешинство одреда нада да ће наћи на подршку и материјалну помоћ код

Pored rijeka i u šumama članovi izviđačke organizacije organizovani tjelna logorovanja

оних школа и колектива, на којима djeluje организација.

Овако свестран рад на васпитању омладине кроз ову организацију налази на добар пријем код родитеља, те се појављују и старији другови чланови ССРНЈ који желе да се укључе у извиђачку организацију.

Не само да је рад жив у Бањој Луци, већ је захваљујући раду бањалучког одреда дошло до формирања одреда у Приједору и Вос. Новом. И у овим мјестима показује велико интересовање за организацију, а налази и у јуну подршку старијих другова - чланова Комитета СКЈ и НО, те проsvjetних радника, од којих су многи чланови стабилности дотичних одреда. Одред у Вос. Новом броји 60 чланова и већ има и своје просторије у гимназији снабђевене са радио апаратом. Школа је обављала помоћ одреду за набавку шатора. У Приједору одред има двије чете и то једну на средњим школама, а другу од радничке омладине са творничке целулозе. Оба одреда припремају се за логоровање које ће извести заједно са бањалучким одредом.

С. М.

Iz rada Narodnog odbora grada

Narodni odbor grada održao je 31 marta o. g. zajedničku i posebne sjednice Gradskog vijeća i Vijeća proizvođača.

Na posebnim sjednicama oba vijeća doneseno je nekoliko značajnih odluka.

Osnovan je Veterinarski fond za unapređenje veterinarske službe, za suzbijanje stočnih zaraza i bolesti i za nagrađivanje lica koja doprinese boljem uništavanju pasa litalica na teritoriji grada.

Posebnom odlukom propisane su opštinske takse i opštinski porez na promet, koje će se naplaćivati pored državnih taksa.

Ovom odlukom propisane su opštinske takse na ribolovne dozvole, za korištenje zidova i oglasnih tabli, za držanje muzike u javnim lokalima, za isticanje firmi, za držanje pasa, za motorna vozila i boravljenje turista u gradu. Isto tako propisan je opštinski

ski porez na potrošnju alkoholnih pića, na ulaznice za bioskopske predstave, na reklamu u bioskopima i dr.

Opštinske takse i opštinski porez na promet propisani su u svrhu pribavljanja sredstava za komunalnu izgradnju, za izgradnju zdravstvenih i prosvjetnih objekata.

Na zajedničkoj sjednici oba vijeća diskutovano se o predlogu odluke o ustanovljenju dopunskih plata službenika i radnika Narodnog odbora i budžetskih ustanova Narodnog odbora grada. Donošenje ove odluke je odgođeno za iduću sjednicu s tim, da komisije za društveni plan i finansije oba vijeća, proširene sa još nekim odbornicima, detaljno razmotre predlog odluke, pošto narodni odbornici sa istim predlogom nisu bili upoznati prije sjednice.

S. V.

Nacrt Društvenog plana Sreza banjalučkog za 1954 godinu biće za koji dan stavljen na diskusiju

(Nastavak sa 1 strane)

150.000 kalemovih loza. Iako su učinjeni napori da se razvije voćarstvo na srezu (u koju svrhu je i osnovan Sreski voćni rasadnik) ipak ono predstavlja još uvijek vrlo mali procenat (2%) od ukupne površine sreza.

Šumarstvo predstavlja po površini šumskog zemljišta 43,5%, slabo je razvijeno, jer uže područje pod šumom predstavlja svega 29%. Od 1951 do 1953 učinjeni su znatni napori tako da je pošumljeno 1470 ha i popunjene su prorijedene šume u površini od 258 ha. Sprovedenjem mjera o zaštiti šuma učinjeno je prilično tako da je smanjen obim sječe drvene mase.

U trgovini je izvršeno u 1953 god. 136% uzimajući promet 1952 kao indeks 100. U prometu trgovine učestvuju državni sektor 31%, a zadružni 69%. Povećanje prometa je uslijedilo radi rodne godine u poljoprivredi, sniženja cijena tekstilu i otvaranju nekoliko novih prodavnica.

Ugostiteljstvo je ostvarilo 106% prometa u odnosu na 1952 god.

Zanatstvo je u 1953 godini zbog organizacione nesrećnosti u preduzećima i ekonomskih mjera u privredi (nerentabilnost proizvodnje i sl.) u brojčanom opadanju zbog likvidacije nekoliko preduzeća. Unatoč toga povećan je obim proizvodnje u zadružnom sektoru. Privatni sektor je ostao isti kao i u 1952 po broju zanatskih radnji. Osjeća se potreba za neke struke zanatlija kao: kovači, kolari, stolari, obučari i još nekih drugih. Postoje vrlo povoljni uslovi za razvoj zanatstva, i opaža se zainteresovanost zanatlija da otvaraju i zanatske radnje na području sreza, jer se stalno obraćaju NOS-a sa molbama, koje se odobravaju, u koliko ispunjavaju zakonske uslove.

U oblasti šumarstva planom za 1954 godinu predviđa se povećanje sječe obima drvene mase za 72% više u odnosu na prošlu godinu i to kod lišćara. Sječa četinjača se smanjuje radi zaštite ovih šuma kojih nema u dovoljnim površinama. Štednja potrošnje drveta će mnogo doprinijeti povećanju šumske taksa, a ovom taksom s druge strane stvorile se veća finansijska sredstva na zaštiti i uzgoj šuma. Od naplaćene šumske takse 43,5% upotrebljavajuće se na ime amortizacije što znači obezbjeđuju se fondovi za brže i znatno veće obime pošumljavanja naših goleti.

Plan građevinarstva u 1954 godini je mnogo manji u odnosu na ostvarenje 1953 godine iz razloga što na području ovog sreza nema objekata osnovne investicione izgradnje, a sa druge strane izmjenjena je opšta struktura u namjerno investicionih sredstava kao i prelaskom na sistem kreditiranja te obaveze investitora na vraćanje kredita.

Jasno je da u ovim uslovima plan građevinarstva je sveden na najpotrebnije kao i na najrentabilnije investicije vodeći računa za rentabilnost svakog pojedinog objekta, s obzirom na sistem kreditiranja, jer se investicioni kredit vraćaju davaocima kredita.

U planu građevinarstva predviđa se izgradnja objekata putem

kredita kod Narodne banke u poljoprivredi, a koji iznos nije tako velik, kao i objekata koji su ušli kroz budžetske investicije, bilo republičke budžetske investicije, bilo investicije narodnog odbora. Naročito u ovom planu su predviđeni iznosi kod poljoprivrede, zatim kod prosvjete za dovršenje i izgradnju škola na području sreza.

Iznos plana građevinarstva odnosno ukupni prihodi iznosi 6% od izvršenja u 1953 godini.

Kao vrlo interesantna karakteristika u oblasti saobraćaja za 1954 godinu u plan su po prvi put ušle Jugoslovenske željeznice na području sreza, a Sresko transportno preduzeće s obzirom na teritorijalni princip ušlo je u plan Narodnog odbora grada, jer mu je sjedište na terenu grada.

Kod trgovine planom se predviđa povećanje prometa u odnosu na ostvarenje u 1953 godini za 15% dok se društveni proizvod povećava za svega 5%, što će uticati pozitivno na cijene robe u trgovini na malo. Savjet za privredu je zauzeo stanovište da trgovina ne treba da ostvaruje dobit, a u koliko se ista ostvari u ukupnom iznosu biće zahvaćena po Narodnom odboru sreza, kao njegov prihod a izuzetno će se kod nekih radnja ostaviti jedan dio.

Tako isto u ugostiteljstvu predviđa se povećanje prometa za 13% prema 1953 godini.

U oblasti zanatstva u odnosu na izvršenje u 1953 godini u predlogu plana predviđa se povećanje za 22%. Od ukupnog plana u ovoj oblasti zadružni sektor učestvuje sa 70%, a privatni sa 30%. Zadržanih zanatski radnji na terenu sreza ima 6, a privatnih 70, od koje su najbrojnije zastupljene kovačke radnje i mlinovi.

I. M.

U JAJCU JE OMLADINA SVEČANO PROSLAVILA DAN OMLADINSKIH RADNIH BRIGADA

U Jajcu je nedavno održana svečana akademija posvećena danu omladinskih radnih brigada. Ovaj dan je naročito svečano proslavljen u jajačkim školama. Omladina iz gimnazije organizirala je na ovaj dan radnu akciju na uređenju prostora oko škole.

Prije svega, oni ovdje namjeravaju podići igralište za mali rukomet, odbojku i košarku, zatim izravnati teren za izvođenje gimnastičkih vježbi. Za pohvalu je odnos druga Fikreta Pasića, nastavnika fizikulture na ovoj gimnaziji, u odnosu prema učenicima sa kojima radi. U ovim radnim akcijama, kojih je bilo više, on nije samo nadglednik i organizator, već i vrlo aktivan graditelj.

T. Franjko

Za dva dana u Banjoj Luci bilo je preko 700 dobrovoljnih davalaca krvi

U Banjoj Luci je početkom ove nedelje boravila jedna zdravstvena ekipa saveznog Zavoda za transfuziju krvi iz Beograda, u svrhu prikupljanja krvi od strane pripadnika Jugoslovenske Narodne Armije i građanstva.

Samo za prva dva dana, koliko je ekipa boravila u našem gradu, primljeno je preko 700 dobrovoljnih davalaca krvi.

Prije dolaska u Banju Luku, ekipa za transfuziju krvi iz Beograda obišla je Sarajevo, Čapljinu, Mostar, Travnik i još neka mjesta Bosne i Hercegovine.

Konferencija udruženja učitelja Ključkog sreza

U Ključu je održana konferencija udruženja učitelja. Prije konferencije učitelji su prisustvovali na dva ugledna i jednom teoretskom predavanju.

Na konferenciji je analiziran rad učitelja iz drugog polugodišta ove školske godine. Najviše se diskutovalo o pripremama za završetak školske godine i o pretstojećoj izgradnji novih škola. Svi učitelji su se obavezali pružiti maksimalnu pomoć na terenu kako bi izgradnja škola mogla otpočeti u tačno zakazano vrijeme tj. prvoga dana o. g.

J. V.

Cijene na Ključkoj pijaci

na dan 3 aprila 1954 god.

Pšenica	kg.	22-25 din.	Jabuke	40-50 ..
Pšenično brašno	25-28 ..	Rakija	lit.	190-200 ..
Kukuruz	17-18 ..	Goveda žive vage	kg	75-80 ..
Kukuruz, brašno	19-20 ..	Svinje žive vage	120 ..	
Zob	20 ..	Ovce žive vage	100 ..	
Pasuli	65-70 ..	Sijeno	7-8 ..	
Ječam	18-20 ..	Iako je dovoz svih poljoprivrednih proizvoda znatno povećan ipak je interesantno napomenuti da se na ključkoj pijaci vrlo malo nailazi na mliječne proizvode obzirom da na 1720 domaćinstava koliko ih ima ključka opština - otpada oko 1800 krava i junica.		
Krompir	12 ..			
Luk crveni sjeme	120 ..			
Luk bijeli sjeme	100 ..			
Jaja	kom.	7-8 ..		
Sir slani	kg	80-90 ..		
Sir mladi	80 ..			
Buter i maslo	400 ..			

J. V.

ПРЕТНОНГРЕСНА АКТИВНОСТ ОМЛАДИНЕ

Которварошка омладина имала је успјеха у културно-просвјетном раду

Ovih dana u Kotor varoši održana je Sreska izborna omladinska konferencija na kojoj je prisustvovao veći broj delegata - omladinaca, kako sa terena tako i iz samoga mjesta. Konferencija je bila prisutna Hevenka Petrić, član CK PO BiH, i Narodni poslanik republičkog višega drug Duško Borić, te pretstavnici masovnih organizacija iz Kotor Varoši. Iako je referat bio dosta opsežan i dosta dobro obuhvatio probleme iz rada omladine Kotorvaroške sreze, diskutanti su ga nadopunili čime se uspjelo staviti u prvi plan probleme iz rada Narodne omladine. Tako je omladinci sa oštine Skender Vakuć Todor Dukić u svojoj diskusiji između ostalog iznio problem slabog uzdižanja seoske omladine na polju poljoprivrede, iako je ovaj srez pretežno poljoprivredni.

Dругарица Hevenka Petrić naglasila je da se u prvi plan rada organizacije Narodne omla-

dine stavi izgradnja škola i pronalazačka prostorija za omladinske domove da bi rad omladine postao plodniji, naročito na kulturno-просвјетном polju.

— Omladina je ta snaga koja će biti čuvar narodnih interesa i koja će biti budna prema svakom onom koji djeluje na штету narodnog dobra — između ostalog rekao je narodni poslanik drug Duško Borić.

U protekloj godini aktivnost Narodne omladine na Kotorvaroškom srezu odrazila se u kulturno-просвјетном radu pripremajući razne kulturne programe i gostujućih na drugim opštinskim područjima. Tako je omladina sela Ravana uz pomoć učitelja pripremila pozorišni komad „Mošaniće vodo plemeniča“, koja je pored izvedbe u samom mjestu gostovala i u nekim drugim opštinskim područjima. Sličan program je pripremila Narodna omladina opštine Skender Vakuć.

D. Lazarević

Više mladih ljudi u omladinsku organizaciju u Mrkošiću

Na opštinskoj konferenciji Narodne omladine, koja je održana u prošlu nedelju u Mrkošiću Gradu, veoma je živo diskutovano o postignutim uspjesima i o učinjenim propustima u radu omladinske organizacije. Na konferenciji se uglavnom više tretirala negativna strana u radu Narodne omladine, jer se timе хтјело оштро осудити оно што не ваља, а прихватити позитивне методе у раду оmladinske организације. Ни чланови општинског комитета и руковод-

ства основних организација нису била поштеђена. И они су оштро критиковани, јер су имали озбиљних пропуста у раду. Али не може се тврдити да оmladina градске општине, нарочито у последње пријеме, није постигла значајне успјехе. Она је имала и те како видних резултата.

Дискутанти, поред осталог, истакали су да на подручју ове општине има још увијек добар број младих људи који нису обухваћени у оmladinsku организацију. Ради тога постављено је да се овом задатку приђе што озбиљније и да се ради на окупљању оmladine, односно на њеном сврставању у оmladinsku организацију.

Omladinska organizacija u gradu postigla je značajne uspjehe i na kulturno-просвјетном polju. To se naročito osjetilo u drugoj polovini 1953 godine. Najve doteda KUD u gradu veoma je slabo radilo, što je uočila i omladinska organizacija i odmah u ovo društvo uključila 40 članova Narodne omladine, poslije čega se osjetno popravilo kulturno-umjetnički život u gradu. Radi toga je, porod ostalog, samo za posljednjih nekoliko mjeseci izvedeno 7 kulturno-umjetničkih programa, od čega 5 na selu. Ali se u selima još uvijek osjeća kampanjski rad, radi čega je konferencija dopijela zaključak da se poča veza grada sa selom i da se na taj način omladina u selu aktivira po ovom pitanju.

Omladinska organizacija je postigla značajne rezultate i na uređivanju grada i gradskih ulica, na odijevanju svojih članova u zdravstvene akcije sa ekipama koje su obilazile sela i praktično pokazivale ženama osnovna pravila iz higijene, domaćinstva itd.

Uspjeh ove konferencije, i zadaci koji su na njoj postavljani, nesumnjivo govore da će se rad omladinskih organizacija znatno poboljšati u političkom, kulturno-просвјетном, na i na sportskom polju. To nam potvrđuje i činjenica da omladina, naročito poslije održanih konferencija osnovnih organizacija, mnogo više učestvuje u radu zborova birača, na konferencijama osnovnih organizacija Socijalističkog saveza, te na taj način uzima značajan udio u rješavanju tekućih problema mjesta.

P. Jarić

Još od 1928 postoji u Bosanskom Novom dječji vatrogasni vod. I danas vod pionira pod rukovodstvom Mehmeda Fajtovića radi sa mnogo uspjeha.

PROSVJETA · Kultura · UMJETNOST

DA LI KULTURNA DRUŠTVA U RADNIM KOLEKTIVIMA STAĞNIRAJU?

U našem gradu pri mnogim radnim kolektivima rade i djeluju kulturno-umjetnička društva. Skoro da nema ni jednog većeg kolektiva u kojem ne djeluje jedno od takvih društava sa maše ili više uspjeha. Već prema djelatnosti koju obavlja takav kolektiv može se donekle oцијенити и успех društva u toku godine. Dok se u nekim društvima taj rad obavlja kroz cijelu godinu sa jednim određenim i ravnomjernim tokom u drugim se odvija periodično ili na rate. Kao karakterističan primjer mogli bi uzeti jedno društvo koje radi u građevinskom preduzeću. Građevinska djelatnost uglavnom se odvija u proljetnim, pa do kasnih zimskih dana. Preko zime radi se uglavnom na dovršavanju unutrašnjih prostoriја i tada остаје „вишак“ radne snage, a ni oni zaposleni nisu tako zauzeti da ne bi mogli učestvovati u kulturnom životu kolektiva. Na nekim mјестима било је говора, да би društva pri ovaковим preduzećima trebala да одумру, тј. постепено да се приступи њиховој ликвидацији, и то онда, када они сами увиде да не посједују услове за опстанак. Неки мисле да би требало ићи ка централизацији у kulturnom раду. Зато да видимо да ли је то оправдано?

Ради илустрације узимам рад „Грађевинара“ при грађевинском preduzeću „Крајина“ у Вањој Луци. Ово је један од најстаријих колектива у нашем граду и при њему дјелује горе наведено културно друштво. За пријеме љетних мјесеци оно у стварности није нарочито активно, и о њему се мало зна, док је у зимским данима рад врло разгранат и плодан.

Ево неких резултата. Крајем прошле и почетком ове године друштво је успјело да увјежба комаде „Власт“ и „Свјетски рат“, затим око 10 крајних скечева. Почели су увјежбавати и комаде „Мозак града“ и „Бијесног Теофила“, али су одласком руководиоца драмске групе с тиме престали.

Одлуком Радничког савјета preduzeћа, овом друштву додијељена је свота од 500.000 динара за набавку потребних инструмената и за развијање културне дјелатности у колективу. Од тога позва набављени су инструменти за тамбурашку секцију и навлаке за исте. Ова секција досада

је успјела да увјежба 25 народних кола и пјесама. Са успјехом је наступала на неколико приредби и јавних наступа ван колектива.

Друштво је иступало са програмом и изван уских оквира који их спајају у preduzeћу. Тако су досада гостовали скоро на свим градилиштима гдје изводи радове ово preduzeће. Измјеђу осталог, били су 2 пута у Вихаћу, Приједору и Челиначу. Извршене су и посјете радним задругама Бронзани Мајдан, Хап Кола, Челинач и Борковићи и један наступ пред дап Армије.

Одржано је 13 другарских вечери за чланове колектива и њихове породице. Сада намјеравају увјежбати један позоришни комад, са којим би кренули на обилазак градилишта. На 8 предавања било је присутно преко 1300 чланова колектива. Иначе друштво има око 700 чланова од којих би се у активне могло убројати њих 80.

То је кратак биланс рада у једном оваковом културном друштву постигнут за пријеме „сезоне“ у неколико зимских мјесеци. Наравно, када би рад био

сталан и непрестан онда би ти резултати били знатно већи.

Да ли ће доћи тај моменат када ће једно овакво културно друштво увидјети да нема могућности за опстанак? Ја мислим да је на то бар за сада прерано мислити и да се тај тренутак неће тако лако и брзо дочекати. Приготово ако се узме у обзир да су preduzeћа у којима раде ова друштва углавном обезбјеђена са материјалне стране и да посједују све услове за развитак и пјесметан рад. Друго је пак питање, зашто се рад у неким од њих палаци у сталној стагнацији. Овдје би могло бити ријечи о формама и начину рада у тој средини.

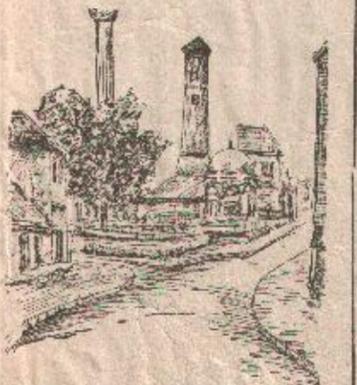
Могло би се разговарати и о активности појединих другова у управи друштава и њиховом залагању. Или пак о планској дјелатности и размотрити зашто се понекад ради кампањски.

Уколико би ова и слична питања била ријешена, онда не би долазило на дневни ред питање рада друштава и његовог одумирања, а ни питање централизације културног рада. **Р. Јовић**

NEDELJA ESPERANTA U BANJOJ LUCI

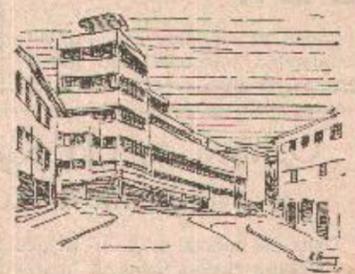
Dobrom dijelu naših građana poznat je međunarodni jezik esperanto. Još prije rata — 1935 god. u Banjoj Luci se ozbiljnije počelo sa akcijom širenja Esperanta kroz razne kurseve, pa se od tada često mogla čuti i konverzacija na esperantu. U radničkom domu — među članovima „Pelagića“ Esperanto je bio toliko raširen da se govorilo jednako kao i našim jezikom. 1938 godine kada je grupa esperantista toliko ojačala da se mogla osamostaliti, osnovan je Klub esperantista, ali on nije bio duga vijeka. Nakon nekoliko nedelja policija je zabranila djelovanje kluba, a u obrazloženju doslovice stajalo: »Zabranjuje se rad Kluba esperantista i širenje ovog jezika, jer postoji opasnost da se radnici Jugoslavije pomoću Esperanta povežu i sporazumijevaju sa komunistima cijelog svijeta«. Tako je i Esperanto pao pod udar reakcionarnih mjera policijske vlade stare Jugoslavije, koja je sve oštrije stupala u borbu protiv revolucionarnog radničkog pokreta. U borbi protiv ovakve mjere policijske vlasti mnogi pobornici Esperanta kažnjeni su novčanim kaznama, a predsjednik Kluba je odučao i u zatvoru 10 dana.

Ratne godine 1941 — 1945 — oružana borba, zatvori i koncentracioni logori gotovo su istrijebile banjalučke esperantiste. Svega nekoliko njih preživjelo je rat i poslije oslobođenja nastavili su sa širenjem Esperanta. Tako je u RKUD „Pelagić“ — gdje je i prije rata vodena esperantska akcija, osnovana sekcija koja se bavi isključivo podučavanjem članova esperantskog jezika.

Kako se 14 aprila navršava 37 godina od smrti autora Esperanta Dr. Ludvika Zamenhova, esperantska sekcija „Pelagića“ organizuje „Nedelju Esperanta“ u vremenu od 12 do 18 aprila, sa ciljem što šire propagande jezika. U okviru Nedelje održaće se izložba Esperan-

ta, na kojoj će građani moći detaljnije upoznati esperantski pokret, literaturu i drugo. Početak „Nedelje Esperanta“ 12 april biće

obilježen svečanom akademijom posvećenom smrti Dr-a Ludvika Zamenhova i otvaranjem izložbe. U toku Nedelje održaće se u Domu kulture predavanje sa temom: »Problem međunarodnog jezika i njegovo rješenje pomoću Esperanta«, a u četvrtak 15 aprila formiraće se Klub esperantista „Pelagića“. **Mr.**

Сабјетовање педагошких радника о проблемима омладине

Срески комитет Народне омладине организовао је састанак са истакнутим педагозима и јавним радницима на којем се расправљало о културно-идеолошком раду омладине у граду, садржини рада у постојећим формама, о начину помоћи омладинске организације града омладини на селу итд.

На овом састанку констатоване су и изјесне слабости у културно-идеолошком раду омладине, те дати приједлози како да се они отклоне.

Ради неких објективних, а и субјективних потешкоћа које имају поједине организације, а у тежњи да се добију материјална средства, поједини активни не воде довољно рачуна о идејности и културном ефекту играчки и других приредаба. Тако актив Народне омладине II кварта приређује двапут недељно играчке у тијесним просторијама, не водећи рачуна о томе да није једини циљ играчке добити новац. Сличан случај је и салом творила духана. Баш ради тога не само овакве играчке него и просторије се су профасисале, тако да родитељи и школе не дозвољавају да им деца одлазе у исте.

Циљ приредбе, играчке и уопште сваке наше културне манифестације је не само забава и разонода него и васпитање младих, а поставља се питање чему може и се науче млади људи на овако приређеним играчкама, колико уопште могу да забаве омладину играчке чији је основни циљ добити новац. Овим питањем треба да се позабаве не само активни Народне омладине, већ и остале друштвене организације, а нарочито организација Социјалистичког савеза на чијем подручју се оне одржавају.

Поред тога на репертоару Народне позоришта и биоскопа има таквих филмова и комада, који по својој умјетничкој, књижевној, идејној итд. вриједности негативно утичу на одгој младих људи. Тако на пр. „Љубовници“ позоришна претстава дата је за делегате Среске омладинске конференције, иако се могло наћи нешто боље што ће омладина лакше схватити.

Још увијек тихо и намјетљиво разиш шунд романи као што су „Робинзон“, стрип-панорама и други штетни за васпитање омладине преплављују наше тржи-

ште, а ми мирно посматрамо како се омладина учи из њих много чему штетноме. У вези са идеолошким радом у организацији Народне омладине на овом састанку је предложено да се при Народној универзитету организује омладинска катедра преко које би поједини омладинци могли да учествују у објашњавању извјесних проблема. Поред тога при културно-умјетничким друштвима, а нарочито при омладинско културно-умјетничком друштву „Веселин Маслеша“ требало би организовати књижевне и литерарне вечери, разна научно-популарна предавања са илустрацијама преко којих би омладина добила одговоре на питања која њу највише интересује.

Помоћ активна Народне омладине из града, активима на селу треба да буде константна. Управо треба ићи за тим да поједини активни Народне омладине из града држе стални контакт са организацијом омладине једног одређеног села, у које би одлазили кад год им се за то укаже прилика. У вези са овогодишњом акцијом на изградњи школа град мора помоћи селу на тај начин што би пелељом одлазили у село, помогли им у раду, а послеје тога одржали приредбу, друштво по вече, неко физкултурно такмичење итд. Тако на пр. актив Народне омладине Пољопривредне школе поред тога што би пружио помоћ организацији једног села, помогао би и својим члановима, јер би практично радили у том селу.

Активни Народне омладине у школама и квартовима када одржавају друштвене вечери, приредбе, књижевне-литерарне вечери требало би позивати на исте омладинце из preduzeћа, тако да њихови напори за васпитање буду јединствени. Исто тако приликом организације излета не би се смјело дозволити да се они организују посебно за школу, а посебно за радничку омладину.

Поред тога требало би практиковати да активни Народне омладине у свом раду траже више помоћи од друштвених јавних и културних радника, јер васпитање омладине није само ствар омладинаца и омладинске организације већ друштвена обавеза читаве заједнице.

И. К.

PRED OTVORENJE IZLOŽBE BANJALUČKIH SLIKARA

NAJVIŠE PEJSAŽA u slikarstvu Aleksandra Bojka

Jedan od slikara koji danas žive i rade u Banjoj Luci i koji će sa ostalim slikarima izlagati na izložbi 22 aprila je i Aleksandar Bojko. On je poznat, uglavnom starijoj, banjalučkoj publici po izložbama slika koje je izlagao bilo samostalno, bilo u društvu sa svojim kolegama banjalučanima. Bojko je u zajednici sa Božidarom Nikolićem i Vlahom Pećanceom, učestvovao na prvoj slikarskoj izložbi koja je održana u Banjoj Luci. Jednom je priredio i samostalnu izložbu u našem gradu, zatim u Somboru takođe samostalno, a učestvovao je i na jednoj izložbi slika Udruženja likovnih umjetnika Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

Po svojim slikarskim djelima i temama koje je pretežno obradivao, Bojko pripada „staroj školi“ impresionista. Kako i sam kaže, nikada nije osjećao ljubavi za moderno slikarstvo. Studirajući slikarstvo, proputovao je mnoge evropske gradove (München, Peštu, Ludvigshafen, Veneciju, Rim, Firencu i druge), na njega je ipak najdublji utisak ostavljao impresionizam kome se gotovo potpuno opredijelio u svom slikarskom radu. Od svjetskih slikara, najmiliji

mu je francuski impresionista Manet.

Iako je Bojko radio i grafiku i bakroreze, drvoreze, akvarele, mrtve prirode, pa nešto i portreta, najveći dio njegovih radova su pejzaži u kojima je postizao najveća svoja ostvarenja. Među mnogobrojnim motivima iz Bosne i Hercegovine, pejzaž »Kostelski bukovi na Uni«, kako i sam misli, je njegovo najuspjelije slikarsko djelo.

Zanimljive su neke pojednosti iz rane mladosti ovog umjetnika, koje su uticale na njegov slikarski razvoj. Poslije dvogodišnjih studija kod bečkog slikara Alfreda Jiraseka, došao je, 1923 godine, u Veneciju i upisao na Akademiju slikarstva. Već tu je zapažen njegov talent, Profesor Akademije Alessandro proriče mu tada da će postati odličan pejzažista. Iako mu zanimanje nije bilo u skladu sa slikarstvom (završio je kadetsku školu), ljubav prema slikarstvu vukla ga je da se potpuno posveti ovoj granj umjetnosti. Zbog je želio da bude slobodan slikar i samo slikar, što je i pokušao za vrijeme bivše Jugoslavije. No tadašnje prosvjetne vlasti ga zatpra-

vaju postavljajući ga za nastavnika crtanja što mu je u najboljim danima, kada je mogao dati najviše od sebe, oduzelo najveći dio vremena. Slikao je samo u slobodnom vremenu, ponekad noću, jer je to bilo jedino slobodno vrijeme.

O izložbi koja se priprema o godišnjici oslobođenja Banje Luke, Aleksandar Bojko misli da je dobrodošla. Izložbe su put preko koga se radni ljudi mogu najbolje upoznati sa umjetnošću. Po njegovom mišljenju, ovakve izložbe, kao i samostalне izložbe, trebalo bi da se češće održavaju. Na ovoj zajedničkoj izložbi sa ostalim slikarima koji žive i rade u Banjoj Luci, Bojko će izložiti petnaest do dvadeset svojih radova, većinom novih koje još nije nigdje izlagao.

Slikar Aleksandar Bojko nije više mlad čovjek (57 mu je god.), ali nije ni toliko star da se od njega ne može još dosta očekivati. Po njegovim riječima, neke sporedne dužnosti (razne sjednice u školi) ne daju mu onoliko slobodnog vremena koliko bi on želio da bi se još više posvetio slikarskom radu. **S.**

REPERTOAR NARODNOG POZORISTA

Subota, 10 aprila, Svetozar Corović: »ZULUMČAR«, komad u 3 čina s pjevanjem i muzikom. Cijene ulaznica od 25—60 dinara. Početak u 20 časova.

Nedelja, 11 aprila, Dario Nikođević: »JUTRO, DAN I NOĆ«, komedija u 3 čina. Cijene ulaznica od 20—50 din. Početak u 15 čas.

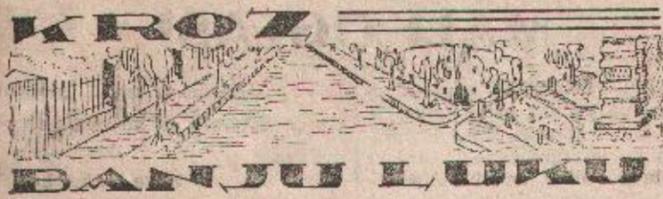
Nedelja, 11 aprila, Ludvig Percer i Fric Lener. Muzika od Franca Lehara: »ZEMLJA SMIJEŠKA«, romantična opereta u 3 čina. Cijene ulaznica od 40—20 dinara. Početak u 20 časova.

Ponedjeljak, 12 aprila: nema predstave.

Utorak, 13 aprila, Libreto od Mejaka i Melana. Muzika od Ervea »MAMZEL NITUŠ«, opereta u 3 čina (4 slike). Cijene ulaznica od 25—60 dinara. Početak u 20 časova. U korist Saveza boraca.

Srijeda, 14 aprila rezervisano za JNA.

Četvrtak, 15 aprila, Ludvig Percer i Fric Lener. Muzika od Franca Lehara: »ZEMLJA SMIJEŠKA«, romantična opereta u 3 čina. Cijene ulaznica od 30—70 dinara. Početak u 20 časova.

ZNAČAJAN KULTURNI DOGAĐAJ

Trideset godina rada Učiteljske škole

Nedavno je u Učiteljskoj školi u Banjoj Luci obrazovan Odbor za proslavu 30 godina od osnivanja škole. U odbor su ušli bivši daci ove škole koji žive na terenu grada i sreza Banje Luke i čitav sadašnji nastavnički kolegij. Istovremeno, na sastancima bivših daka u Beogradu i Sarajevu, kojima su prisustvovali, između ostalih, Vella Stoinić, Lepa Perović, Bran-ko Čopić, Gojko Banović, Dimitrije Bajalica i drugi, obrazovani su i pododbori. Tridesetogodišnjica Učiteljske škole pada iduće jeseni, pa se za tu svečanost, kao značajan kulturni događaj čitave Krajin- ne, već sada vrše velike pripreme.

Odbor je putem štampe uputio pozive svim bivšim dacima škole, tražeći saradnju, materijale i sve podatke koji bi na neki način mogli da prikažu rad i borbu prošlih generacija i njihovog učesće u Narodnoj revoluciji. Poznato je da su prije rata Učiteljska škola i Gimnazija u Banjoj Luci bile žarišta naprednog omladinskog pokreta, da su se u literarno-pedagoškoj družini »Petar Kočić« pojavili prvi književni pokušaji mlađe krajiške generacije, da su iz te škole odzvanjali snježni poklici protiv tiranije i mračnjaštva, a za slobodu i mir.

Banja-lučka Učiteljska škola dela je u Narodnoj revoluciji niz političkih i vojnih rukovodilaca. Pored sedam Narodnih heroja, škola je dala nekoliko stotina požrtvo- vanih boraca, od kojih su mnogi u oga-ju Revolucije izginuli. Grupe školskih generacija prikupljaju dan- nas materijal o svim tim prošlim

dogadajima, koji će se za proslavu štampati u posebnom almanahu. Pored toga, Odbor priprema i or- ganizuje Izložbu koja treba da pri- kaže razvoj škole, život i borbu prošlih i novih generacija, njene uspjehe na prosvjećivanju i podi- zanju kulture naroda Zapadne Bos- ne. Takođe se predviđa da se u danima proslave organizuje Sabor učitelja Krajine, Uopšte, po svome značaju u prošlosti i sada Banja- lučka učiteljska škola zauzima vidno mjesto u kulturnom životu Krajine, pa će i ova proslava ima- ti takvo obilježje. S.

DIREKTOR »PALASA« ISTUKAO DJEČAKA - PRODAVCA NOVINA

Vika i zapomaganje iz podrum- skog odjeljenja »Palasa«, uzburkala je u nedelju prije podne sve goste koji su se u to vrijeme zatekli u hotelu »Šta se dešava?« — svi su se pitali i potražili prema podrumu.

Dječak Sulejman Ramić, prodavac novina, kao i svako jutro prodajući novine, ušao je i u hotel »Palasa«. Međutim, iz nerazumljivih razloga, ovo se valjda nije svi- dalo direktoru koji se tu našao, pa je ščepao dječaka za jaku i odgurao u podrumsko odjeljenje (tamo gdje se nalaze kloze!). Kako nam je dječak ispričao, direktor ga je nogom gurnuo niz stepenice, a zatim u podrum istukao.

Ovaj, u najmanju ruku neču- vječni, postupak direktora »Palasa« dobiće svoj epilog na sudu. O. I.

Zbog izbora mjesta izgradnja pošte dovedena u pitanje

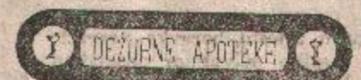
Kao što smo ranije pisali Di- rekcija PTT u Sarajevu, u planu za izgradnju novih poštanskih zgrada u našoj Republici, predvi- djela je za ovu godinu početak izgradnje pošte u Banjoj Luci. Jer, zaista poštanski službenici naše pošte rade u gotovo nemogućim uslovima. Dvije stare zgrade, koje nikako ne odgovaraju ni za nor- malan rad, ni higijenskim uslovi- ma, nameću što hitniju izgradnju nove pošte.

Direkcija PTT je već odobrila sav potreban kredit, tako da je sa izgradnjom nove pošte trebalo početi ovog proljeća. U tom cilju prije izvjesnog vremena u Banjoj Luci je boravila jedna komisija Direkcije iz Sarajeva, koja je za- jedno sa predstavnicima Narodnog odbora grada tražila pogodno mje- sto za poštu. Nava pošta, po pro- jektu, biće reprezentativna zgrada sa najmodernijim uređajima, tako da bi joj trebalo dati i odgovara- juće mjesto. Osim toga, i kao ustanovi koja je u stalnoj vezi sa strankama, mjesto bi trebalo da bude u centru grada.

Postoje četiri prijedloga. Naj- prije se predlagalo da se pošta gradi na mjestu prostorija Udru- ženja lovaca i ribolovaca. Drugi prijedlog je — preko puta Narodne banke, treći kod kina »Kozara« i četvrti kod Crkvene u Titovoj uli- ci. Pokazalo se, međutim, da svaki od ovih prijedloga ima svoje do- bre i rđave strane. Na primjer, prvo mjesto koje bi zaista bilo najidealnije nameće i onako bolno pitanje — iseljenje oko 15 poro- dica. Drugo mjesto isto tako, sa- mo nešto manje porodica bi tre- balo da se iseli, ali je manje po- godno nego prvo. Treće mjesto, kod »Kozare« je zabačeno i bilo bi šteta tako lijepu zgradu podići tamo. Najzad, četvrto, kao uosta- lom i treće, — komisija Direkcije nikako ne prihvata.

Na tome se stalo, a vrijeme i sezona građevinskih radova odmi- ču. Doznali smo, da ukoliko se ne riješi pitanje mjesta, određeni kredit biće dodijeljen za izgradnju pošte u Brčkom ili Livnu.

Smatramo da ipak ne treba ispu- stiti priliku da grad dobije novu poštu. Iseljavanje 15 porodica za- ista je težak problem, ali bi se možda ipak nekako mogao naći izlaz. Grad bi u svakom slučaju dobio u stambenom prostoru, jer bi nova zgrada pošte imala veći broj stanova za svoje službenike. Osim toga, oslobođenjem dviju, inače stambenih zgrada u kojima se sada pošta nalazi, dobio bi se novi stambeni prostor. D.

Petak, 9 aprila	broj 1
(Šoše Mažara 1)	
Subota, 10 aprila	broj 2
(Marije Bursać) 5	
Nedelja, 11 aprila	broj 3
(Vese Masleše 1)	
Ponedjeljak, 12 aprila	broj 4
(Vese Masleše 18)	
Utorak, 13 aprila	broj 1
(Šoše Mažara 1)	
Srijeda, 14 aprila	broj 2
(Marije Bursać) 5	
Četvrtak, 15 aprila	broj 3
(Vese Masleše 1)	

DOPISI ČITALACIMA

JOŠ OKO »PROJEKTA«
Ne 12 hiljada, nego
do 6 hiljada

U »Banja-lučkim novinama« od 26 marta, u rubrici »Dopisi čita- laca«, objavljen je dopis Milivoja Sušnjara u kome piše kako bi tre- balo pomoći podizanje privatnih kuća za stanovanje. Dopis, pored svoje dobre namjene, sadrži i je- dan nedovoljno objašnjen podac- tak. Drug Sušnjar, između ostalog piše: »Ali plan za izgradnju kuće sa jednim stanom staje oko 12 hiljada dinara«. Baš zato što je ova cifra podvučena kao faktor koji otežava izgradnju privatnih kuća, dužnost nam je da javnost obavijestimo o stvarnom stanju.

U našem gradu radi Preduzeće za projektovanje u kome se pro- jekti za stambene prizemne zgrade sa jednim stanom mogu dobiti po cijeni do najviše 6 hiljada dinara. Jedinstven je slučaj bio da je projekt naplaćen 7.000 dinara. Ali, ako se projekt ponovo ko- ristiti, može se dobiti za 2.500 do 3.000 dinara. U gornjim slučajevi- ma možda su veće sume naplaći- vala preduzeća van Banje Luke, ili su to radili privatni projektan- ti, a onda je valjalo jasno nazna- čiti i te okolnosti.

Kolektiv preduzeća »Projekt«

»LOVAČKI DOM«

BIĆE UKRAS BANJE LUKE

Neko je u »Banja-lučkim novina- ma« u jednom od posljednjih bro- jeva, mada ne zlonamjerno, već iz nepoznavanja, napisao da novu zgradu »Lovačkog doma« ne bi trebalo podizati na mjestu gdje se već otpočelo sa izgradnjom.

Međutim, kako smo doznali od članova Udruženja lovaca, prema idejnom projektu »Lovački dom« će ustvari biti jedan ukras našeg grada. Zgrada nije predviđena to- liko kao objekt. Ona je zamišljena kao manja lovačka kuća, okružena šumom u vidu parka, koji doča- rava sliku prirodnog lovišta.

PRIMJER POSTENJA

Prvog aprila primio sam penziju i kada sam stavljao novčanik u džep ispao mi je, a da nisam pri- mjeto ni kada ni gdje. Međutim, Fahrudin Šuvalić, iz ulice Muhur- darevića, prijatno me je iznenadio kada mi je donio novčanik sa cil- jelom penzijom od 9.000 dinara. Karakteristično je da u novčaniku nije bilo moje lične karte, osim dopisa jednog preduzeća, pomoću koga me je ovaj mladić pronašao. Želim da istaknem lijepi primjer poštenja mladog čovjeka.

Ljubo Laks, penzioner

Šuvalić najozbiljniji kandidat za osvajanje prve kategorije

De nedavno ŠK »Mikron« bez i jednog prvokategorika i sa svega tri drugokategorika uskoro će imati među svojim članovima i prvokategorika. Pripreme za odr- žavanje turnira za prvu kategoriju uglavnom su završene. Dovoljan broj članstva stekao je drugu ka- tegoriju a time ujedno i pravo za učestvovanje na turniru prvokategorika.

Za ovaj turnir vladalo je veliko interesovanje. Već u početku tur- nira za favorite smatrani su Šu- valić, Jungić i Borovnica. Snage takmičara su prilično ujednačene. U toku turnira moglo se zapaziti da je kvalitet šaha još uvijek na dosta niskom nivou. Većina igra- ča nije se dovoljno pripremila za ovaj turnir što se ispoljava u čes- tum predviđima lakih figura a ponekad i samih mat pozicija. Kao što se i očekivalo favoriti su od- nani, u prvim kolima krenuli pu- nom parom. Trka za poenima je otpočela. U petom i šestom kolu Jungić i Borovnica počeli su da zaostaju za Šuvalićem, koji je po- bjedom nad Jungićem konačno se odlijepio od svojih pratilaca i si- gurno se učvrstio na vrhu tabele. Ukoliko Šuvalić nastavi sa pre- ciznom i smišljenom igrom — biće prvi banja-lučki prvokategorik, koji je tu titulu osvojio u svom maličkom klubu. Njegovi uspjesi na ovom turniru i njegovu sigurno vodstvo sa jednim poenom razlike daje mu najviše prava na titulu prvaka. Poslije odigravanja šestog kola najveće iznenađenje predstavl- ja mladi talentovani igrač Boži-

Sport

Na početku potsaveznog prvenstva

Prvo kolo Potsavezne lige počelo je u znaku iznenađenja. Kozara iako na svom terenu, teškom mu- kom je savladala momčad Rudara, koja je naročito svojom igrom u drugom poluvremenu zaslužila bo- lji rezultat, ali je navala propu- stila šanse. Rezultat je 3:2 za Ko- zaru.

Jedinstvo je u Bihaću, kako se i očekivalo, savladalo svoga ime- njaka iz Prnjavora sa rezultatom 3:1.

Ugodno je iznenadila Mladost iz Kotor Varoši koja je svojom bor- benom igrom savladala Podgrmeč iz Sanskeg Mosta sa rezultatom 4:2

Najveće iznenađenje predstavlja poraz Borca iz Bos. Dubice sa Radničkim u Banjoj Luci sa re- zultatom od 3:0. Radnički je svo- jom borbenom igrom dokazao ka- ko se treba boriti za bodove.

Za sada Kozara iz Gradiške vodi na tabeli sa 3 boda razlike od drugoplasiranog Rudara. Takmiče- nje z bodove nastavlja se drugim kolom 11 aprila kada igraju klu- bovi: Mladost — Jedinstvo (Bihać)

DRUŠTVO POSTOJI IGRALIŠTA NEMA

U Vrbanji već godinu dana po- stoji sportsko društvo Jedinstvo. Rad toga društva, koje pretežno okuplja omladinu, i te kako se osjeća. Međutim, veliku teškoću društvu pričinjava to što ne po- sjeđuje propisno igralište. Postoji jedno igralište, koje ni u kom slučaju ne može da zadovolji. U- prava društva obraćala se za po- moć i NOO, kao i NOS. Ali ni jedni ni drugi nisu našli za shod- no da izadu u susret ovom mla- dom kolektivu. No, oni nisu pre- stali sa radom. Nadaju se da će ih se nadležni ipak sjetiti i da će im pružiti pomoć. Imaju namjeru, da se ove godine po prvi put tak- miče u Kupu, ali Podsavez sigurno neće dozvoliti da se utakmice od- igraju na ovom nepropisnom igralištu. Ovo neka bude još, na- damo se i zadnji, apel onima koji su nadležni za ovo. I. Handan

GRUPNO:

BSK — Radnički u Banjoj Luci, M. Vidović — Lijevče (Nova To- pola) u Srbcu, Krajina — Kraji- šnik (Vel. Kladaša) u Cazinu, Slo- ga — Bratstvo (Bos. Krupa) u Otoci.

OMLADINSKO PRVENSTVO:
Rudar — Mladost (Prijedor) u Ljubiji, Sloboda — Signal (Bihać) u Bos. Novom.

I. Ladarević

kih igrača, od četiri odigrane par- tije prekinuo sve četiri u nimalo zavidnom položaju. U toku turnira zapazila se prvo slaba forma po- jedinih igrača a naročito favorita dok jedino Šuvalić sa svojom do- brom igrom predstavlja igrača, koji se dobro pripremio za ovaj turnir.

Poslije odigranog šestog kola stanje na tabeli je sljedeće:

Suvalić 5 (1), Jungić 4, Bojanić 2 (1), Alzić 2 (1), Borovnica 2, Stefanović 2, Alić 1 (1), Savinović 1, Arbutina 0, Boban 0 (4) i Buk- va 0. E. Boković

SRETAN PUT!

U srijedu su sa željezničke stanice otputovali košarkaši Borca, koji će se u Karlovcu 9, 10 i 11 aprila zajedno sa Željezničarem iz Maribora, Željezničarem iz Kar- loveca i ekipom Mladosti iz Za- greba takmičiti za ulazak u Sa- veznu košarkašku ligu. Na put je pošlo ovih 12 igrača: Stričević, Pe- čarić, Cvijetić, Kifer, Prohaska, Friganović, Stanivuković, Zeljković, Rački, Lovrić.

Otišli su puni nade u potpun uspjeh. Riješeni su da sve svoje znanje i sve od sebe dadnu da bi se u svoj rodni grad vratili kao... članovi Savezne lige. Da li će uspjeti? Pitamo se mi kao i svi ljubitelji košarke u Banjoj Luci. Nije nam dovoljno poznat kvali- tet ostalih ekipa pa zato i ne čemo davati prognoze, jer ne želimo da nas Karlovac demantuje. No, vje- rujemo u naše mladiće, koji sva-

kako neće propustiti ovu divnu priliku o kojoj sanjaju već tako dugo.

Sretan vam put drugovi košar- kaši! Borite se časno kao pravi sportisti. Tamo, u Karlovcu vas će biti samo desetak. Ali ovdje, u va-šem gradu, stotine vaših navijača djeleće sa vama i radost kao i... Još jednom: SRETNO!

GODIŠNJA SKUPŠTINA AERO-KLUBA »RUDI ČAJAVEC«

Ovih dana Aero-klub »Rudi Ča- javec«, održao je godišnju skup- štinu, na kojoj je pretresan rad u toku prošle godine i određeni zadaci za ovu godinu.

Kao najvažniji zadatak postav- lja se oživljavanje rada u mode- larskoj sekciji, obuka pilota i je- drilčara, padobranaca i trenera motornih pilota.

Cijene na TRŽIŠTU

Pšenica	kg	20-23	din.
Pšenično brašno		22-24	„
Kukuruz		15-16	„
Kukuruzno brašno		16-18	„
Raž		18-20	„
Zob		17-18	„
Pasulj		60-80	„
Luk crveni		30-35	„
Luk bijeli		40-100	„
Luk mladi		50	„
Arpadžik		30-100	„
Krompir		10-15	„
Mlada salata		60	„
Špinat		40	„
Jaja	kom.	7-10	„
Sir mladi	kg	80-100	„
Mlijeko	lit.	30-35	„
Kajmak, povraka		100-120	„
Kajmak slatki		180-220	„
Kajmak slani		250-300	„
Puter i maslo		430-500	„
Sijeno	kg	5-7	„
Goveda (žive vage)		50-80	„
Svinje (žive vage)		110-120	„
Sitna stoka		70-90	„

Gornje cijene su kod proizvo-đača.

Radí nedostatka papira ovaj broj smo izdali na šest strana
U idućem broju od 16 aprila donijemo kao poseban dodatak POLJOPRIVREDNI PRILOG koji ćemo odsada jednom mjesečno prilagati redovnom tiražu

MALI OGLASI

ZLATAN POKLOPAC sa staklom ženskog ručnog sata, naden je 31 marta u ulici Đure Pucara. Ko ga je izgubio neka se javi Sabriji Veliću, konobaru gostionice »Zagreb«, koji ga je našao.

IZGUBLJEN ženski ručni sat molí se nalaznik da povrati uz nagradu.
 Rade Ličine br. 30 prizemno, desno

PODRUŽNICA UDRUŽENJA UNIVERZITETSKI OBRAZOVANIH ŽENA U BANJOJ LUCI
 15 APRILA U 19 SATI ODRŽAĆE SASTANAK U SVOJIM PROSTORIJAMA, NA KOME ĆE SE PODNIJETI IZVJEŠTAJ SA GODIŠNJE SKUPŠTINE UDRUŽENJA.
 POZIVAJU SE SVE ČLANICE DA OVOM STASTANKU PRISUSTVUJU.

SAOPŠTENJE JUGOSLOVENSKE LUTRIJE

U koliko su igrači zainteresovani da odmah iza završenog vučenja saznaju o rezultatu izvučenih Srećaka, neka se obraćaju na dan vučenja svakog 23 u mjesecu u 18 časova na telefon 08 ovomjesne pošte koja će ih upoznati o rezultatu vučenja.

Ovaj izvještaj davaće se kroz cijeli mjesec dana.
 Kupite Srećku da bi Vam se rezultat mogao saopštiti.

Jugoslovenska lutrija

Zemljoradnička zadruga SOJ Lišnja SREZ PRNJAVORSKI

IMA NA PRODAJU

Jedan traktor marke „Fordson“ u ispravnom stanju
 Jednu vršalicu marke „Zmaj“ trica u ispravnom stanju
 Jedan gater sa testerom i dizl-motorom u ispravnom stanju
 5 komada trijera u ispravnom stanju
 2 komada vjetrenjača u ispravnom stanju
 Jedan elektron
 Poljoprivredna dobra, SRZ i poljoprivrednici iskoristite povoljnu priliku.
 Ponude slati na gornju adresu.

Uprava za komunalne poslove U MRKONJIĆ GRADU

PRODAJE

1 Dizel motor sa jednim cilindrom »VIKTORIJA« jačine 5-7 KS. greška na špic-pumpi, sa njim skupa cirkular sa komplet postoljem

NOG - CENTRALNA MLJEKARA U IZGRADNJI BANJA LUKA

RASPISUJE

PRVU OFERTALNU LICITACIJU

za dan 30 aprila 1954 g za objekat: **CENTRALNU MLJEKARU U B. LUCI**

investiciona suma cca Dinara 120.000.000
 Licitacija će se održati na dan 30 IV 54 u 10 sati u prostorijama NOG-a B. Luka soba br. 38
 Interesenti se mogu obratiti Centralnoj mljekari za narudžbu i pregled tehničkih elaborata i opštih uslova - u zgradi NOG-a, soba br. 68 počev od 15 IV 1954 g.

INSPEKTORAT ZA PUTEVE U B. LUCI
 (Zgrada NOG-a soba broj 77)

RASPISUJE

KONKURS

Za tri građevinska tehničara i jednog finansiskog službenika
 Pismene prijave sa potrebnim dokumentima dostaviti naslovu do 20 aprila 1954 godine

Piše: AHMED KARABEGOVIĆ

OD BUDIMA DO BANJA LUKE

(Nastavak)

Komandant budimске policije, Bosanac Omerbeg Živedžić, imao je vrlo lijepu sestru Biseru — Bisernazu. Kako je došlo do toga da se o njenoj tragičnoj ljubavi nadugo i naširoko govori po Banjoj Luci — pokušaćemo da ispričamo onoliko koliko nam je ostavilo predanje.

Nadaleko je bila poznata Bisernazina krasota. Govorilo se da je nema ljepše u cijelom Budimu. Najbogatiji prosaci budimskog pašaluka obletali su oko Omerbegove kuće. Naravno, bilo je i takvih (kakvih će vazda biti), kojima je oko zapinjalo isto toliko i za djevojčinim bogatstvom. Jedan od takvih prosaca bio je i Alija, brat njene snahe Umihane.

Da ne zaboravimo reći da je Umihana već nekoliko godina udata za Omerbega, pa je sada voljna da i svog brata Aliju usreći, ili barem bogato osigura. Bisernazi to nije ni padalo na um. Ona se zagledala u mladog susjeda Ibrahima, vrijedna trgovca, koji nije imao nikog svog, ali s kojim se

zna još od malih nogu. Sada joj on, večerom kraj živice, pjeva lijepe sevdalinke, odjevene tihom ljubavnom tugom, a ipak raskošne i nabijene mladalačkom snagom. Ne bi se moglo reći da Ibrahim sve ovo čini iz nekih susjedskih obzira. Uostalom, poznato je da se samo ljubav i siromaštvo nikako ne mogu prikrivati.

Ukoliko je Umihana više hvatila svog brata i tjerala vodu na njegov mlin, to se u Bisernazinu srcu sve jače razgarala ljubav bez računa, ljubav koja ne zna i neće da zna za prepreke, kakva je samo mladosti darovana. Alija je istina, bio prilično lijep mladić, ali sve što je lijepo oku, ne mora da bude i srcu drago. Možda su ga baš bogatstvo i ljepota otjerali na pute kojih se čestit čovjek svagda kloni. Pijančevanje, blud i kocka kao da su mu zavrtjeli mozak. Prodavao je imanje za imanje. Raskalašan život gutao je debelu baštinu. Trebalo je naći neko pokriće, i on ga nije vatio na drugoj strani, nego u Bisernazi

zinu imetku, tamo negdje u Bosni, u nekakvom plodnom Livaču. Sestra je samo podjarivala njegovu pohlepu za bogatstvom.

Kad je snaha naslutila ljubavnu vezu sa susjedom i stala da motri na ljubavne sastanke oko kućne živice, Bisernaza se sprijateljila s nekom djevojkom Fatom i u njevoj kući počela da ugovara ašikovanja. Ibrahim bi tada brzo zatvarao dućan i odlazio Fati. Bila je zima kad su najzad odlučili da na proljeće osnuju svoj dom. Dotle će Ibrahim spremiti sve što treba jednoj novoj kući. U tu svrhu on je ubrzo otputovao u Beograd, ali se otuda vratio praznih šaka. Te, 1683 godine, veliki vezir je kupio vojsku sa svih strana i spremio napad na Beč. I u Beogradu i u Budimu bila je slična situacija. Turci su se uveliko spremali za pohod na Austriju. Razmještale su se vojne snage, obrazovale nove pogranične jedinice, postavljali novi zapovjednici.

Omerbeg Živedžić imenovan je komandantom Banjalučkog sandžaka. S olajom (pukom) konjice trebalo je svakli čas da krene na novu dužnost. U njegovu puku bio je i Ibrahim, sada rezervni poručnik. On na brzinu prodaše kuću i dućan i svu imovinu pretvori u zlato. Omerbeg povede sobom i nesigurna vremena, nije htio ostaviti same. Samo Umihanin brat nije mogao da pode: alkohol ga toliko upropastio, da je, teško bolestan, morao da ostane u postelji. Na domaku Pakraca Omerbegovici stiže vijest da je Alija peti dan po njihovu odlasku umro. Tuga za izgubljenim bratom sada je počela da se miješa s ljutom

mržnjom prema Bisernazi. »Da ga škorpilja ženska nije odbijala, da je pristala uz njega — mislila je Omerbegovica — sada bi moj bratić bio živ i zdrav. Ona, Bisernaza je kriva za njegovu preranu smrt. Ljudi su ponekad toliko sebični, da svoje radosti pripisuju samo svojim zaslugama, a za nesreću i žalost uvijek okrivljavaju druge. Tako je bilo i sa Umihanom; za nju je Bisernaza zločinac, sotona, da nije nje brat bi bio živ, ne bi bilo tuge u srcu. U takvom raspoloženju rodila se mržnja koja je vanila za osvetom. Tako se začeo potajni, nijemi dvoboj između ljubavi i mržnje, o kome Omerbeg, zauzet silnim poslovima oko smještaja i rasporeda vojske po Krajinu, nije imao ni pojma.

Došavši u Banju Luku Omerbeg je smjestio porodicu u spahiskom dvoru, koji je na desnoj obali Vrbasa stajao još iz doba mađarskog gospodstva. Bio je to udoban zamak s velikom baštom, ograđen i pogodan za odbranu.

Rezervisti su se razmjestili po gradu, a neki otvorili i radnje. U ono vrijeme ustrojstvo turske vojske dozvoljavalo je da se rezervisti, prikupljeni sa raznih strana, mogu u mjestu boravka posvećivati svojim privatnim poslovima sve dok se ne da znak za pokret. Tako je i budimski trgovac Ibrahim otvorio dućan u Gornjem Šeheru. On je tako izabrao mjesto svog boravka da je uvijek mogao da gleda u Omerbegovu kulu. Dva arca razdvajao je hladni, smargad-noplavi Vrbas, ali i to samo po danu Navečer bi obično Bisernaza izvjesila na kuli bijeli rubac — znak da Ibrahim tu večer može

da dođe na merhabet. U tim ljubavnim razgovorima često ih je iznenađivala zvijezda danica i opominjala da je kraj noćnom ašikovanju.

Jednog dana Umihana je napravila baklavu u najskupocjenijoj tepsiji. Tepsija je bila izvezena zlatnom žicom, a na spoljnoj strani bili su Omerbegovi inicijali. Porićina uspomena kojom su se ondašnji ljudi ponosili. Umotavši tepsiju svilenim bošćalukom, Umihana je naredila posluži da sve to odnese u Ibrahimov dućan i trgovcu preda Bisernazin dar. Ibrahim je primio dar vrlo zadovoljan i darovao poslugu zlatnim dukatom. Istog dana Omerbeg je odnekud saznao za ovaj poklon i otišao trgovcu da provjeri. Ne sluteći da se radi o prevari, Ibrahim je rekao: »jest, čestiti Omerbeže, Bisernaza mi je poslala ove darove.

Pogružene glave vratio se Omerbeg u dvor. Na vratima ga dočekala bijesna Umihana: »Ti ne znaš, Omerbeže, šta ti sestra radi. Eto, počela je da daruje ašike! Zar se ikad desila takva sramota da djevojka daruje momka? Šta će ljudi da kažu o tvom poštenju, o meni?«

Omerbeg je još dublje pognuo glavu i pošao da traži sestru.

U idućem nastavku: **Kraj jedne ljubavi i jedne mržnje, Pogibija Omerbega u boju pod Banjom Lukom. Austrijanci spaljuju grad.**